

Språkhjørnet

På sikt

- HVA SA utenriksministeren på pressekonferansen?
- Ingenting.
- Jeg skjønner jo det, men *hvordan* sa han det?

Mange vil dra kjensel på denne apokryfe ordvekslingen, som selvsagt ikke refererer seg til noen bestemt utenriksminister, nålevende eller avdød.

SOM VANDREHISTORIER flest, rommer den dog en flik av et poeng som gjelder vår etats omdømme: Diplomaters antatte dyktighet i å pakke inn sine uttalelser, ordlegge seg tilforlatelig uten egentlig å si mer enn strengt tatt nødvendig, og iallfall ikke si det slik at det kan oppfattes kontroversielt.

Heller enn å skjerpe en konfliktsituasjon ved verbalt å sette saken på spissen, kan det føles tryggere å ty til «constructive evasiveness». Etter hvert kan man bli en kløpper i smidig bruk av evfemismer, i å kalibrere presisjonsnivå (stundom benevnt «tåkeprat»), samt ikke minst, i å legge inn den riktige type forbehold på riktig sted – «as appropriate», så å si... Slikt tjener ens egne bekvemmelighetshensyn, kan hende også Fedrelandets interesser.

MEN ER DET alltid er like nødvendig å gardere seg så sterkt i språkveien?

Hvilket bringer oss videre til et av vår etats mest velbrukte floskler: «På sikt».

Her må vi ta historien til hjelp: I riktig gamle dager hadde vi (avhengig av værslaget) *to* slags sikt – *god* sikt og *dårlig* sikt.

Da *prosjektene* gjorde sitt inntog i Norge, oppstod behovet for en ny sikt-dimensjon, og vi kunne berike vår tale med to perspektivrike spesialuttrykk: Henholdsvis «*på kort sikt*» og «*på lang sikt*», alt avhengig av hvor raskt man så for seg at et gitt prosjekt kunne fullbyrdes. Dette fungerte lenge ganske greit, og Kongeriket fikk etterhånden et rikholdig tilfang av *kortsiktige* og *langsiktige løsninger*. Men uttrykkene *på kort* og *på lang sikt* var beheftet med en lei ulempe: En presiseringsgrad som kunne føles ubehagelig forpliktende, og som dessuten innebar at brukeren kunne risikere å ta feil, ja kanskje til og med å møte seg selv i døren. Et forsøk på å unnsnippe dilemmaet ved å introdusere mellomløsningen *på mellomlang sikt* viste seg å være et skritt i feil retning, da det bare medførte en enda høyere presiseringsgrad.

Problemet fant sin elegante løsning omkring 1974, da smarte hoder oppdaget at man like gjerne kunne sløyfe disse pinlige presiseringene. Dermed stod vi igjen med den hendige varianten «*på sikt*», som raskt vant stor popularitet.

Enkelte har påpekt at uttrykket *på sikt* er fullstendig meningsløst, men det er jo nettopp dét som er meningen. Sier du at noe vil skje eller skal gjøres *på sikt*, er du helgardert: Du vil aldri kunne bli stillet til ansvar for å ha sagt noe som helst.

GREIT NOK, til sitt bruk. Så er det opp til brukeren selv å bedømme hvor nødvendig det er å bedrive slik verbal helgardering i ethvert gitt tilfelle.

OGS.